МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи _____
31 серпня 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ САМОЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГА

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Педагогічні спеціальності

Миколаїв - 2022

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Середа Ірина Валеріївна, доцент кафедри спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТ: Русова Владлена Миколаївна, доцент кафедри української філології та міжкультурної комунікації Чорноморського національного університету імені Петра Могили, кандидат філологічних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти
Протокол від «22» серпня 2022 року № 2

Завідувач кафедри спеціальної освіти _____ (Савінова Н. В.)

Програму погоджено з гарантом ОП Логопедія. Спеціальна психологія_____ (Савінова Н. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____ (Мороз Т. О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «31» серпня 2022 року № 11
Голова навчально-методичної комісії _____(_____)

Анотація

Курс «Основи само-ефективності педагога» - варіативна навчальна дисципліна педагогічного циклу, є важливою складовою підготовки магістрів педагогічних спеціальностей. Авторський курс спрямовано на формування актуальних компетенцій сучасного фахівця (м'яких навичок): здатності до саморозвитку, самоорганізації та саморегуляції власної діяльності, екологічного спілкування. Предметом вивчення є технології самовиховання, тайм-менеджменту, розвитку позитивного мислення та емоційного інтелекту, саморегуляції та ненасильницького спілкування. Передумовами для вивчення дисципліни є знання базових категорій педагогіки та психології, засвоєння основних положень теорії і методики виховання.

Ключові слова: само-ефективність, самоорганізація, саморегуляція, тайм-менеджмент, екологічне спілкування, емоційний інтелект.

Summary

The course "Fundamentals of teacher self-efficacy" is a variable educational discipline of the pedagogical cycle, is an important component of the training of masters in pedagogical specialties. The author's course is aimed at forming relevant competencies of a modern specialist (soft skills): ability to self-development, self-organization and self-regulation of one's own activities, environmental communication. The subject of study is the technology of self-education, time management, development of positive thinking and emotional intelligence, self-regulation and non-violent communication. The prerequisites for studying the discipline are knowledge of the basic categories of pedagogy and psychology, assimilation of the basic provisions of the theory and methods of education.

Key words: self-efficacy, self-organization, self-regulation, time management, ecological communication, emotional intelligence.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Основи само-ефективності педагога» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки магістрів педагогічних спеціальностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є технології розвитку само-ефективності педагога.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна ґрунтується на психолого-педагогічних основах виховного процесу, тісно пов'язана з загальною та віковою педагогікою та психологією.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета курсу полягає в ознайомленні з теоріями та сучасними техніками розвитку само-ефективності.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- формування мотивації розвитку само-ефективності у майбутній професійній діяльності;
- розширення знань з теорії та практики само-ефективності;
- оволодінню технологічними аспектами цілепокладання, самоорганізації, тайм-менеджменту, саморегуляції.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здатність визначати мотиви, цілі та шляхи саморозвитку у майбутній професійній діяльності.

ПРН 2. Формування поняття само-ефективність у діяльності педагога.

ПРН 3. Здатність застосовувати основні методи та прийоми самоорганізації, саморегуляції, тайм-менеджменту, професійного саморозвитку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК-1.6. Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та

навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами

ЗК-1.7. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє ефективності корекційно-реабілітаційного процесу, розвитку й саморозвитку особи порушеннями психофізичного розвитку, творчому підходові до корекційно-реабілітаційного навчально-виховного процесу в спеціальних і загальноосвітніх закладах. Здатність оцінювати результати корекційно-педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності корекційного процесу в закладах Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я і Міністерства праці та соціальної політики; здатність до корекційно-педагогічної і навчально-реабілітаційної рефлексій

ЗК-3.3. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно- освітньому, навчально-реабілітаційного середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами.

ІІ. Фаховими:

ФК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності).

ФК.-6. Психологічна компетентність (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу.

ФК.-8. Корекційно-педагогічна компетентність. Здатність виконувати корекційну роботу з профілактики, послаблення, виправлення порушень психофізичного розвитку дітей (залежно від нозології) у навчально-виховному процесі, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчання. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організовувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Модель та особливості само-ефективності педагога. Самовдосконалення і життєтворчість. Мотивація досягнень.

Тема 2. Самоорганізація і цілепокладання. Тайм-менеджмент.

Тема 3. Саногенне мислення.

Тема 4. Саморегуляція. Психопрофілактика і стресостійкість.

Тема 5. Екологія спілкування і розвиток емоційного інтелекту.

3. Рекомендована література

Базова

1. Главацька О. Основи самовиховання особистості. Навчально – методичний посібник. Тернопіль, 2012. 206 с.

2. Самовиховання і саморегуляція особистості: Навчальний посібник // Уклад.: О.М. Шевчук. – 2-е вид., переробл. та доповн. Умань: РВЦ «Софія», 2011. 128 с.

3. Середа І. В. Самовиховання і саморегуляція особистості: основи само-ефективності: Методичні рекомендації. Миколаїв: Іліон, 2021. 162 с.

Допоміжна

1. Ворман Ю. Техніки керування гнівом URL: https://elle.ua/otnosheniya/psihologija/yak-keruvati-gnivom-shchob-ne-psuvati-stosunki-z-otochennyam/ (дата звернення: 20.12.2022)
2. Гільман А. Ю. Саногенне мислення як чинник протидії емоційного стресу в навчальній діяльності студента // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка», 2015. Випуск 30. С.43-49.
3. Глухова Е.С. Тайм-менеджмент: личная эффективность: учебно-методическое пособие. Томск: ТГУ, 2012. 63 с.
4. Грегор О. Як протистояти стресу. Стрес життя: збірник. СПб.: ТОВ «Лейла», 1994. С. 7-114.
5. Ґоулдман Д. Емоційний інтелект /Деніел Ґоулдман ; пер. з англ. С. Л. Гумецької. Х.: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»)
6. Емоційний серфінг. URL: https://elle.ua/otnosheniya/psihologija/praktika-emotional-surfing-dlya-regulyacii-negativnih-emociy/ (дата звернення: 20.12.2022)
7. Іванцев Л.І. Становлення особистості майбутнього вчителя як суб’єкта життєтворчості. Дис. канд. пс. наук / Людмила Ігорівна Іванцев. К., 2003. 180 с.
8. Калинин С.И. Тайм-менеджмент: практикум по управлению временем. СПб. : Речь, 2006. 371 с.
9. Карсканова С. В. Екстремальні ситуації: як допомогти собі та іншим // Scientific Journal Virtus 40 (40), p.53-56, 2020.
10. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Середа, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. 188 с.
11. Лозовой В. О., Сідак Л. М. Саморозвиток особистості у філософській рефлексії та соціальній практиці. Монографія. Х.: Право, 2006. 256 с.
12. Матійків І. М. Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник. К.: Педагогічна думка, 2012. 112 с.
13. Нещерет В. К. Саморегуляція як системно організований процес внутрішньої психічної активності студентів // «Молодий вчений» • № 4 (44) • квітень, 2017. С. 405-409.
14. Пезешкиан Н. Психосоматика и позитивная психотерапия. М., 2006. 448 с.
15. Психологічні прийоми, щоб впоратися зі своїми емоціями URL: https://lux.fm/lifestyle_t4 (дата звернення: 19.12.2022)
16. Розквас А. Ключові типи відновлення енергії. URL: https://vikna.tv/ru/dlia-tebe/psykholohiia/kak-vosstanovit-svoj-vnutrennij-resurs-effektivnye-sovety/ (дата звернення: 20.12.2022)
17. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Кондор, 2005. 278 с.
18. Санд Ілсе. Компас емоцій. Як зрозуміти свої почуття / Ілсе Санд; перекл. З англ. Т. Микитюк. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 160 с.
19. Сельє Г. Стрес без дистресу. М.: Прогрес, 1979. 123 с.
20. Сергєєнкова О.П. Самопізнання: Навчально- методичний посібник. Черкаси: Видавець Чебаненко Ю.А., 2011. 334 с.
21. Середа І.В. Активізація самовиховання студентів: виховна робота у ВНЗ: Монографія. Миколаїв: «Іліон», 2008. 276 с.
22. Середа І.В. Педагогічний супровід самовиховання студентів // В.О.Сухомлинський – майбутньому педагогу: наук.-метод. посібник. Миколаїв: Вид-во «Іліон», 2004. С.151-162.
23. Середа І. В. Саногенне мислення і саморегуляція як засоби профілактики психосоматичних захворювань // Scientific Journal Virtus Issue # 60, January, 2022.
24. Середа І.В. Технологія самовиховання особистості: методичні рекомендації. – Миколаїв: вид-во «Іліон», 2005. 88 с.

25. Середа І.В., Пєхота О.М., Старовойт Л.В. Твоє життя – твій головний проект: технологія самовиховання: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2012. 244 с. (Серія «Педагогічна освіта – XXI»).

26. Sereda I. Orientation of the educational process of the humanities faculties of the university on activation self-education of students // Pedagogy, Volume 92, Number 8, 2020. 1159-1180. (Болгарія, «Аз-буки»)

27. Sereda I., Karskanova S. Influence of psychological and pedagogical features of students on their activity in self-education // Pedagogika-Pedagogy, Volume 93, Number 8, 2021, 1065-1087. https://doi.org/10.53656/ped2021-8.04

28. Трейсі Брайан. Зроби це зараз. 21 чудовий спосіб зробити більше за менший час / Брайан Трейсі. Сан-Франциско, 2007. 146 с. (переклад з англ.)

29. Як побороти панічні атаки. URL: https://mind.ua/openmind/20249226 (дата звернення: 20.12.2022)

30. Як спілкуватися екологічно: 4 правила ненасильницької комунікації. URL: https://bit.ua/2020/11/ecological-communication/ (дата звернення: 15.12.2022)

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальне і фронтальне опитування; самостійні роботи; тестування; контрольна робота.